

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย แบบตัดขวาง (Cross Sectional Study) เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2555 ถึง สิงหาคม พ.ศ.2555

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บที่ตั้งอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีจำนวนแรงงานหญิงทั้งหมด 20,244 คน จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บทั้งหมด 79 แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์, 2553)

2. ตัวอย่างในการศึกษา ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 เลือกโรงงานเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งขนาดขนาดโรงงานอุตสาหกรรมได้ 3 ระดับ คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยมีจำนวนแรงงานที่จำแนกตามระดับของโรงงานมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจำแนกขนาดโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ และจำนวนแรงงานหญิง

ขนาดโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ (คน)	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	จำนวนแรงงานหญิง
ระดับ1 (ขนาดใหญ่) จำนวนแรงงานเกินกว่า 200 คน	31	16,477
ระดับ2 (ขนาดกลาง) 51 - 200คน	29	3,224
ระดับ3 (ขนาดเล็ก) 1 - 50 คน	19	543
รวม	79	20,244

จากนั้นสุ่มเลือกโรงงาน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากจะได้โรงงานขนาดใหญ่ 3 โรงงาน โรงงานขนาดกลาง 3 โรงงาน และโรงงานขนาดเล็ก 2 โรงงาน รวม 8 โรงงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมด้วยการใช้สูตรของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551, หน้า 117)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมด ของประชากร ที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อน ของกลุ่มตัวอย่าง (ในการวิจัยครั้งนี้ให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05)

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{20,244}{1 + (20,244)(0.05)^2}$$

จะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ = 392.24 ประมาณ 393 คน

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392.24 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 393 คน และเพื่อป้องกันความไม่ครบถ้วน และความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก ร้อยละ 20 ตามสูตรประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะหายไป (ระพีพร สิทธานุกูล, 2551) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 500 คน และทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบจัดชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากนั้นสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างจากแรงงานหญิงในโรงงานตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในโรงงานตัดเย็บ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วดำเนินสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 2 จำนวนโรงงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษา

ขนาดโรงงาน (แห่ง)	ประชากร ทั้งหมด (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ระดับ 1 (ใหญ่) 3 แห่ง	2428	432
ระดับ 2 (กลาง) 3 แห่ง	304	54
ระดับ 3 (เล็ก) 2 แห่ง	80	14
รวม	2,812	500

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแบบสอบถามเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว ภาระหนี้สิน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ภาระรับผิดชอบในครอบครัว

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน 6 ด้าน ซึ่งได้ถูกดัดแปลงมาจากเครื่องมือวัดคุณภาพในการทำงาน (Job Content Questionnaire, JCQ) ของ Robert Karasek (1998) เดิมข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ และเพิ่มเติมข้อคำถามโดย พิชญา พรคทองสุข (2552) อีก 6 ข้อซึ่งได้จากการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์หาดใหญ่ สงขลา ประเทศไทย (Pichaya Phakthongsuk, 2009)

รวมข้อคำถามทั้งหมด 54 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย คำถามวัดระดับความเครียดจากการทำงานที่ก่อให้เกิดความเครียดประกอบด้วย ปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน 6 ด้าน ได้แก่

การควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงาน	จำนวน	11 ข้อ	ได้แก่ข้อ 1 - 11
ข้อเรียกร้องจากงานด้านจิตใจ	จำนวน	12 ข้อ	ได้แก่ข้อ 12 - 23
ข้อเรียกร้องจากงานด้านกายภาพ	จำนวน	6 ข้อ	ได้แก่ข้อ 24 - 29
ความมั่นคงในหน้าที่การงาน	จำนวน	5 ข้อ	ได้แก่ข้อ 30 - 34
การสนับสนุนทางสังคม	จำนวน	8 ข้อ	ได้แก่ข้อ 35 - 42

อันตรายนที่ทำงาน	จำนวน	12 ข้อ	ได้แก่ข้อ 43 - 54
	รวม	54 ข้อ	

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามความเครียดจากการทำงานที่ก่อให้เกิดความเครียดประกอบด้วยคำตอบเป็นทางเลือกดังนี้

1. เกณฑ์คำถามในด้านการควบคุมหรืออำนาจการตัดสินใจในงานสามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนน เป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 1-11 ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

2. เกณฑ์คำถามในด้านข้อเรียกร้องจากงานด้านจิตใจสามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนน เป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 12-23 ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

3. เกณฑ์คำถามในด้านข้อเรียกร้องจากงานด้านกายภาพสามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนน เป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 24-29 ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

4. เกณฑ์คำถามในด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน สามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนน เป็น 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 แบ่งเป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 30-31 ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

แบบที่ 2 แบ่งเป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 32 ดังนี้

- ไม่ใช่ มีงาน เป็นช่วงและเลิกจ้างงานบ่อย ๆ	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่ใช่ เลิกจ้างงานบ่อย ๆ	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- ไม่ใช่ มีงานเป็นช่วง ๆ	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- มีงานทำสม่ำเสมอตลอดปี	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

แบบที่ 3 แบ่งเป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 33 ดังนี้

- ปีที่แล้วพ้นตงงาน ถูกเลิกจ้าง	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ตลอดเวลา	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เกือบบ้าง	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- ไม่มีเลย	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

แบบที่ 4 แบ่งเป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 34 ดังนี้

- มีโอกาสสูงมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- มีโอกาสบ้าง	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- ไม่ค่อยมีโอกาส	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- ไม่มีโอกาสเลย	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

5. เกณฑ์คำถามในด้านการสนับสนุนทางสังคม สามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ คือข้อที่ 35-42 ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- เห็นด้วย	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- เห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน

6. เกณฑ์คำถามในด้านอันตรายในที่ทำงานสามารถจำแนกเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ ข้อที่ 43-54 ดังนี้

- ไม่มีปัญหา	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- มีบ้าง เป็นปัญหาน้อย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- มี เป็นปัญหามาก	มีระดับคะแนน	3	คะแนน

การแปลผลคะแนนโดยพิจารณาตามเกณฑ์ของบลูม (Bloom, 1968) ดังนี้

- คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60	หมายถึง มีความมีความคิดเห็นในระดับน้อย
- คะแนนระหว่างร้อยละ 60-80	หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง

- คะแนนมากกว่าร้อยละ 80

หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ได้ทำการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานที่พัฒนามาจากแบบสอบถามในวิทยานิพนธ์ของ (คลฤดี เพชรขว้าง, 2551) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 ราย นำมาทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานเท่ากับ 0.92

ส่วนที่ 3 แบบวัดความเครียดสวนปรง (Suanprung Stress test - 20)

แบบวัดความเครียดสวนปรง (Suanprung Stress test-20) ผู้วิจัย ได้นำแบบวัดความเครียดสวนปรง พัฒนาโดย สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ (2546) เป็นแบบวัดที่เหมาะสมสำหรับคนไทย จากกรอบแนวคิดทางด้านชีวภาพ จิตใจ และสังคมของความเครียด แบบวัดนี้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และมีค่าความเชื่อมั่นครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) มากกว่า 0.7 ทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ ซึ่งการให้คะแนนจะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน

การให้คะแนน

ลักษณะของแบบวัดมีคำตอบให้เลือก 5 อันดับ คือ

- ไม่รู้สึกเครียด	มีระดับคะแนน	1	คะแนน
- รู้สึกเครียดเล็กน้อย	มีระดับคะแนน	2	คะแนน
- รู้สึกเครียดปานกลาง	มีระดับคะแนน	3	คะแนน
- รู้สึกเครียดมาก	มีระดับคะแนน	4	คะแนน
- รู้สึกเครียดมากที่สุด	มีระดับคะแนน	5	คะแนน

การแปลผล

การแปลผลแบบวัดความเครียดสวนปรง ชุด 20 ข้อ มี คะแนนรวมไม่เกิน 100 คะแนน โดยผลรวมที่ได้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน	0 - 24	เครียดต่ำ
คะแนน	25 - 42	เครียดปานกลาง
คะแนน	43 - 62	เครียดสูง
คะแนน	63 ขึ้นไป	เครียดรุนแรง

การพิจารณาจริยธรรม

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผ่านพิจารณาโดย คณะกรรมการจริยธรรม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2555 ว่าการวิจัยนี้จะไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภัยอันตรายใด ๆ แก่ผู้ถูกวิจัย ก่อนทำการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย โดยสมัครใจไม่มีข้อบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้ถูกวิจัยสามารถออกจากการศึกษาได้เมื่อต้องการ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะถูกเก็บไว้เป็นความลับโดยไม่มีการระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือประกอบ 3 ส่วน การเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัว

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงาน

ส่วนที่ 3 วัดความเครียดสวนปรุง โดยแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อกรรมการผู้จัดการ และหัวหน้าบริหารที่บริหาร ของแต่ละโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการวิจัย

2. ภายหลังการได้รับการอนุญาตให้เข้าศึกษาวิจัย ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขของประเทศลาว ถึงผู้จัดการของของแต่ละโรงงานดังกล่าว เพื่อขออนุญาตในการทำวิจัย พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลการศึกษาวิจัย สำหรับสถานประกอบการที่เข้าร่วมวิจัย วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะมีผู้ช่วยวิจัย 1 ท่าน ช่วยเก็บข้อมูล และจะเก็บข้อมูลคู่กับผู้วิจัยทุกครั้ง ซึ่งผู้ช่วยวิจัยมีหน้าที่ในการอ่านแบบสอบถาม และอธิบายคำแนะนำในการตอบแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ช่วยวิจัยเป็นพนักงานในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยถึงวิธีเก็บข้อมูลจนผู้ช่วยเข้าใจ การอ่าน และอธิบายวิธีทำแบบสอบถามได้

4. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มแรงงานหญิงเพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์รายละเอียดการวิจัยและสิทธิต่าง ๆ ในการเข้าร่วมการวิจัย หลังจากชี้แจงและผู้เข้าร่วมการวิจัยเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

5. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามในตอนพักรับประทานอาหารกลางวันและตอนเลิกงานให้กับแรงงานหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที หลังจากกลุ่มตัวอย่างทำการตอบแบบสอบถามครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมา

6. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามจากแรงงานหญิงแล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้ง หลังจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติและแปลผลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยครั้งนี้ระดับค่านัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05
2. ข้อมูลส่วนบุคคลและครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
3. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัวกับความเครียดวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) และปัจจัยด้านจิตสังคมในการทำงานกับความเครียดวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson' S Correlation Coefficient)
4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดโดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression